

SOCIALNI REALIZEM

Socialni realizem ali »novi« realizem se je kot književna smer pojavil okoli leta 1930. Za razliko od realizma 19. stoletja, ki je bil meščanski, kritičen do obstoječe družbe, se je novi realizem angažiral za novo, socialistično družbo in za zrušenje meščanske.

Socialni realizem pri nas skuša biti objektivni, prikazuje malega človeka med obema vojnoma, njemu je naklonjen, a ga prikazuje tudi kritično (komično ali tragično). Prikazuje tudi nacionalno tematiko, značilna je pokrajinskost ali regionalnost, avtorji prihajajo iz literarno na novo odkritih pokrajin - obrobij (Prekmurje, Koroška, Štajerska, Goriška, Tolminska). Pisci pišejo predvsem daljše in krajše zvrsti pripovedne proze. Nastane vrsta obsežnih romanov, povesti, novel in krajših zgodb. Dramatika je manj razvita, nastane pa nekaj zgodovinskih, družbenokritičnih in kmečkih dram. Poezija pa v tem obdobju ostane ob strani.

Najpomembnejši predstavniki socialnega realizma so: Prežihov Voranc, Miško Kranjec, Ciril Kosmač, France Bevk, Anton Ingolič, Ivan Potrč, Juš in Ferdo Kozak, Bratko Kreft, Tone Seliškar, Mile Klopčič ter Igo Gruden.

Socialni realizem je dosegel vrh pred drugo svetovno vojno, njegova značilna literarna dela pa so izhajala še po letu 1950, čeprav v tem času že ni bil več vodilna književna smer.

Socialni realisti so se zgledovali po vzorcih realistično-naturalističnega opusa, dialoga in kompozicije. Odklanjali so preveč subjektivno pripovedno tehniko dekadence in simbolizma. Snovno so se omejevali na kmečko življenje, na svet gruntarjev, kajzarjev in kmečkih proletarcev. Ob strani pa so puščali življenje industrijskega proletariata in meščanski sloj z izobraženstvom.